

bejdet 10,000 billigere, hvorfor modtog I ikke det? Byraadet kan ganske vist saa svare: fordi vi vidste, at han kunde ikke udføre Arbejdet for den Betaling; men det er dog heldigst, om man kan slippe for saadanne Tilbud, som man paa Forhaand kan se paa, at den Mand har regnet med Tal, som efter al Rimelighed ville føre til hans Ruin. Man vil slippe for Tilbud, hvorom man kan sige sig selv, at Manden vil gaa i Stykker, og at Arbejdet formodentlig hører op om et Par Maaneder, og Kommunen slipper derved for Tab og for den Gene, det medfører, naar et stort Arbejde er sat i Gang, at da Entreprenøren fort efter siger: Nu kan jeg ikke mere, jeg siger Farvel, og saa rejser han. Kommunen opnaar ikke blot, at Arbejdet bliver stabilere, og roligere, men ogsaa, at den faar Sikkerhed for at faa en Entreprenør, der kan udføre Arbejdet og ikke gør Forsøg paa at springe vildt ind i det, og Arbejderne opnaa ogsaa større Ro og Stabilitet. Det gaar jo tit saaledes ved saadanne Arbejder, at en Mand fra en anden By indgiver et Tilbud, som er lavere end de, der komme fra selve Byen, og man kan da være nødt til at modtage det. Sagen er, at en saadan Mand er ikke nødt til at tage Hensyn til Arbejderne i Kommunen, og han tager derfor ikke i Betænkning, naar han tror, at han er nødt til gøre et meget lavt Tilbud for at faa Arbejdet, at gøre det, naar han ser, at der i Øjeblikket er Udfigt til at faa Arbejdslønnen presset ned. Det viser sig da — jeg kender Eksempler derpaa, og det er der vist ogsaa andre, der gøre — at naar nogen Tid er gaaet, siger han til Arbejderne: Nu faa I 50 Ore mindre om Dagen eller faa meget mindre pr. Gavn ved Jordarbejde, ellers kunne I gaa. Det vil føre til, at Entreprenøren faar en hel Del unge Arbejdskræfter ude fra Landet, fra Omegnen; thi det er jo saaledes, at Byen har en vis Tiltrækningskraft, navnlig paa yngre Mænd fra Landet, som sige: Nu kunne vi komme derind og faa Arbejde; selv om vi faa en lavere Arbejdsløn, tjene vi dog til Foden, og saa gaar det nok senere. Det fører til, at hvor en Entreprenør har overtaget et stort Arbejde i en Kommune, faar han loffet og draget ind til Byen en hel Del unge Kræfter fra Landet til Skade for Landbruget, som har Brug nok for Arbejdskraft, og til Skade for Byen, idet de Folk, der komme derind og have været beskæftigede der et halvt Aar eller et Aar med de paagældende Arbejder, blive der, nedsatte Lønnen for andre, og Kommunen faar større Udgifter til Skole- og Fattigvæsen end tidligere. Det viser sig, hvor Kommunerne have større Haandarbejder eller

lignende, at der kommer en Mængde ind dertil fra Landet, som senere blive der til Skade for Kommunens faste Arbejdere, til Skade for Kommunen selv ved, at Byrden af Skole- og Fattigvæsen forøges, og til Skade for det omliggende Landdistrikt, som bliver berøvet en stor Del af sin Arbejds-kraft. Ved den Slags Arbejder ved enhver virkelig forud, hvad der maa regnes for den almindelige Dagløn, hvortil vedkommende Entreprenør kan faa Arbejdere uden at skambyde dem og uden at faa loffet løs Arbejds-kraft til Byen, og det vil være til Gavn for Arbejderne rolige og stabile Udførelse, til Gavn for Kommunen, som skal have det udført, og for Arbejderne, som skulle beskæftiges derved, at der fastsættes en Arbejds-løn. Naar der er Tale om Haandværksarbejder, som bortliciteres, ser jeg heller ikke, at Fastsættelsen af en Affordpris skulde føre til, hvad det ærede Medlem fra Frelønsborg (S. Hage) sagde, at der da ogsaa skulde sættes en Minimalpris paa Væerne. Naar en Kommune f. Eks. udbyder 100 ny Skoleborde til ny Skolebygninger, vides det, hvad der er den almindelige Arbejdspris — det kan man faa at vide ved at tilkalde tre Mestres eller tre Svende — og det vil da ikke være saa vanskeligt for det vedkommende Byraad at fastsætte, hvilken Arbejdspris der skal gives. Det vil ogsaa være til Gavn for Haandværkerne i Byen, thi de vide da, at de ikke kunne spekulere i at komme langt ned under den almindelig gældende Arbejdspris. De kunne tjene paa Materialet og sætte deres egen Fortjeneste, som de ville, og gøre deres Overflag, og de ere da sikre imod, at nogen anden Mester i Byen kan gaa langt ned under deres Tilbud, stolende paa, at han nok skal faa fat paa Folk eller Dreng, som ville arbejde for ham. Jeg ser derfor ikke andet, end at naar der er Spørgsmaal om kommunale Arbejder, vil det være en Ting, der ikke vil give noget stort Spring, som det vil være saa vanskeligt at tage, men at man i de fleste Tilfælde meget let vil kunne komme ud over de Vanskeligheder, som ville vise sig med Hensyn til Fastsættelsen af Betalingen, og at det i Virkeligheden vil blive til Gavn for de kommunale Arbejder og sikkert ogsaa for Haandværksmestrene.

Bjorubak: Jeg tror sikkert, at man almindelig er enig om, at Forholdet ved Dicitationer paa mange Punkter kunde trænge til en Omdannelse, at man kunde trænge til at faa de Forhold forbedrede, men derfor er det jo ikke sikkert, at man saa lige er enig om, at den Maade, hvorpaa det Forslag, vi